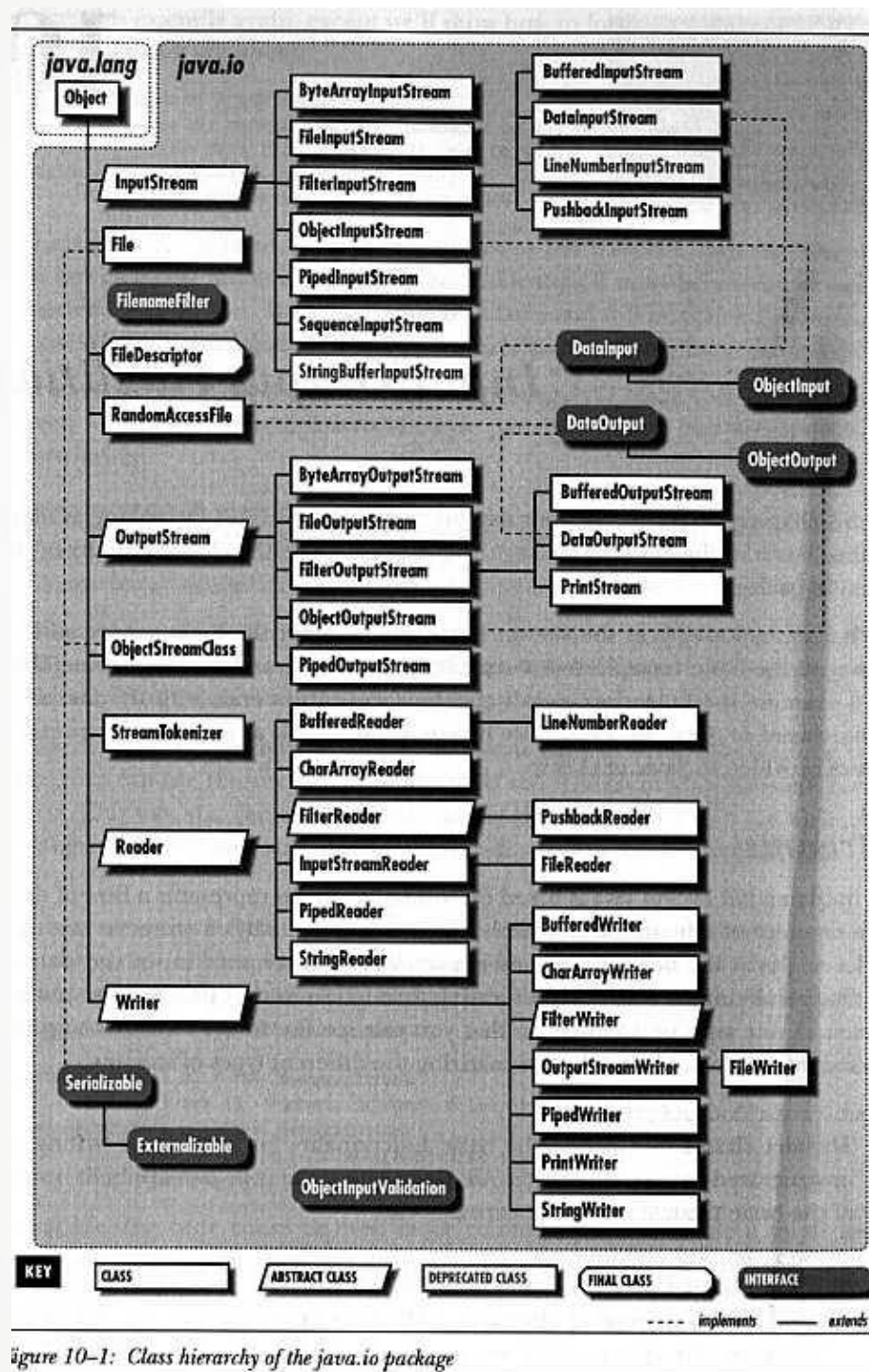

Adatfolyamok, állománykezelés, szerializáció

Simon Károly
simon.karoly@codespring.ro

- Cél: számítástechnikai rendszerekben belüli entitások közötti kommunikáció
- Adatfolyam (stream): két entitás közötti kommunikációs csatorna
- Forrás → cél: egyirányú átvitel
- → bemeneti és kimeneti adatfolyamok (input stream/output stream)
- Példa: billentyűzetnek (input), illetve monitornak (output) megfeleltetett stream
- Adatfolyamok összekapcsolása → pipe-line mechanizmus → folyamatok közötti kommunikáció
- Bájt és karakter típusú adatfolyamok (bináris/szöveges stream-ek)

- **InputStream/OutputStream:** bináris adatfolyamokkal kapcsolatos alapfunkcionalitásokat (írás/olvasás) biztosító alaposztályok, a további osztályok ezekből származnak
- **Reader/Writer:** szöveges adatfolyamokkal kapcsolatos alapfunkcionalitásokat (írás/olvasás) biztosító alaposztályok, a további osztályok ezekből származnak
- **InputStreamReader/OutputStreamWriter:** bináris és szöveges adatfolyamok közötti konverzió
- **DataInputStream/DataOutputStream:** az InputStream és OutputStream –ekre alkalmazható szűrők, amelyek különböző adattípusok olvasására/írására adnak lehetőséget
- **ObjectInputStream/ObjectOutputStream:** serializálható objektumok írása/olvasása
- **BufferedInputStream/BufferedOutputStream:** átmeneti (puffer-) zóna alkalmazása
- **PrintWriter:** karakterek írására alkalmazható speciális adatfolyam (ilyen a System.out)
- **PipedInputStream/PipedOutputStream/PipedReader/PipedWriter** – a pipeline mechanizmus megvalósításához
- **FileInputStream/FileOutputStream/FileReader/FileWriter:** állománykezelés

- `InputStream` `in`
`PrintWriter` `out`
`PrintWriter` `err`
- Olvasás:
`int read() throws IOException;`
`int read(byte b[]) throws IOException;`
`int read(byte b[], int offset, int length) throws IOException;`
- ```
try {
 int val = System.in.read();
 ...
} catch(IOException e) {
 // kivétel kezelés
}
```

```
byte b[1024];
try {
 int bytesread=System.in.read(b);
} catch(IOException e) {...}
```
- Adatfolyamon belüli oktettek száma:  

```
try {
 int available = System.in.available();
 if(available > 0) {
 byte b[] = new byte[available];
 System.in.read(b);
 }
} catch(IOException e){ ... }
```


- A standard bemenet standard kimenetre másolása:

```
import java.io.*;
public class StreamExample {
 public static void copy(InputStream sin, OutputStream sout)
 throws IOException {
 int b;
 while((b = sin.read()) != -1) sout.write(b);
 sout.flush();
 }
 public static void main(String[] args) {
 try {
 copy(System.in, System.out);
 } catch(IOException e) {
 System.out.println("Masolasi hiba");
 }
 }
}
```

- A DataInputStream és DataOutputStream metódusai:
  - `short readShort();`
  - `int readInt();`
  - `long readLong();`
  - `float readFloat();`
  - `double readDouble();`

- A FileInputStream, FileOutputStream, FileReader, FileWriter osztályok
- **Példa:** egy szöveges állomány megjelenítése a konzolon:

```
import java.io.*;

public class Cat {
 public static void main(String args[]) {
 FileReader fr = null;
 int b = 0;
 if(args.length != 1) {
 System.out.println("Inditas: java Cat <fajlnev_text>");
 System.exit(1);
 }
 try {
 fr = new FileReader(args[0]);
 while((b = fr.read()) != -1)
 System.out.print((char) b);
 } catch(FileNotFoundException e) {
 System.out.println("Nemletezo allomany");
 System.exit(2);
 } catch(IOException e) {
 System.out.println("Olvasasi hiba");
 System.exit(3);
 }
 }
}
```

- **Példa:** szöveges állomány, egész sorok beolvasása:

```
try {
 fr = new FileReader(args[0]);
 BufferedReader br = new BufferedReader(fr);
 String line;
 while((line = br.readLine()) != null)
 System.out.println(line);
} catch (FileNotFoundException e) {
 System.out.println("Nemletezo allomany");
 System.exit(2);
} catch (IOException e) {
 System.out.println("Olvasasi hiba");
 System.exit(3);
}
```


A File osztály

- Fontosabb metódusok:

<i>Metódus</i>	<i>Visszafordított típus</i>	<i>Leírás</i>
<i>canRead()</i>	<i>boolean</i>	<i>Engedélyezett az olvasás?</i>
<i>canWrite()</i>	<i>boolean</i>	<i>Engedélyezett az írás?</i>
<i>delete()</i>	<i>boolean</i>	<i>Törlés</i>
<i>exists()</i>	<i>boolean</i>	<i>Létezik a fájl?</i>
<i>getAbsolutePath()</i>	<i>String</i>	<i>A teljes elérési út</i>
<i>getCanonicalPath()</i>	<i>String</i>	<i>A teljes elérési út</i>
<i>getName()</i>	<i>String</i>	<i>A fájl neve</i>
<i>getParent()</i>	<i>String</i>	<i>A könyvtár neve</i>
<i>getPath()</i>	<i>String</i>	<i>Az elérési út</i>
<i>isDirectory()</i>	<i>boolean</i>	<i>Könyvtár?</i>
<i>isFile()</i>	<i>boolean</i>	<i>Fájl?</i>
<i>lastModified()</i>	<i>long</i>	<i>Utolsó módosítás</i>
<i>length()</i>	<i>long</i>	<i>A fájl hossza</i>
<i>list()</i>	<i>String[]</i>	<i>A könyvtárban belüli fájlok listája</i>
<i>mkdir()</i>	<i>boolean</i>	<i>Könyvtár létrehozása</i>

- Fájl tartalmának megjelenítése, vagy a könyvtárban található fájlok listázása:

```
import java.io.*;
public class FileExample {
 public static void main(String args[]) {
 File file;
 if (args.length != 1) {
 System.out.println("Indítás: java Listazas <nev> ");
 return;
 }
 file = new File(args[0]);

 if (!file.exists() || !file.canRead()) {
 System.out.println("Olvasási hiba: "+ args[0]);
 return;
 }
 }
}
```

```
if (file.isDirectory()) {
 String files[] = file.list();
 for(int i = 0; i < files.length; i++)
 System.out.println(files[i]);
}
else {
 try {
 FileReader fr = new FileReader(file);
 BufferedReader in = new BufferedReader(fr);
 String line;
 while((line = in.readLine()) != null)
 System.out.println(line);
 } catch(IOException e) {
 System.out.println("olvasási hiba");
 }
}
}
```

A RandomAccessFile osztály

- ```
try {
    RandomAccessFile file = new RandomAccessFile("fajl", "rw");
    ...
} catch(IOException e) { }
```
- Példa: valós számokat tartalmazó állomány létrehozása, véletlenszerű feltöltése, tartalmának megjelenítése, majd néhány érték véletlenszerű megváltoztatása:

```
import java.io.*;  
import java.util.*;  
public class RAFExample {  
    private RandomAccessFile f;  
    private String name;  
    private long dim;  
    public RAFExample(String name, long dim) throws IOException {  
        this.name = name;  
        this.dim = dim;  
        f = new RandomAccessFile(name, "rw");  
        Random r = new Random();  
        for (int i = 0; i < dim; i++) {  
            double d = r.nextDouble();  
            f.writeDouble(d);  
            System.out.print(d+"\t");  
        }  
        f.close();  
        f = new RandomAccessFile(name, "rw");  
    }  
}
```

A RandomAccessFile osztály

```
public double getDouble(long poz) throws IOException {
    f.seek(poz * 8);
    return(f.readDouble());
}

public void putDouble(long poz, double d) throws IOException {
    f.seek(poz * 8);
    f.writeDouble(d);
}

public long getDim() {return dim;}
public static void main(String args[]) {
    try {
        RAFExample c = new RAFExample("doublefile",10);
        Random r = new Random();
        long n = c.getDim();
        for(int i = 0; i < 5; i++) {
            long poz = r.nextLong();
            if (poz < 0) poz = -poz;
            poz = poz % n;
            System.out.println("Poz: " + poz);
            c.putDouble(poz, 1.0);
        }
        System.out.println("A megváltoztatott allomany: ");
        for(long i = 0; i < n; i++) System.out.print(c.getDouble(i) +"\t");
    } catch(IOException e) {
        System.out.println("Hiba ");
    }
}
```


- Standard eljárás az objektumok állapotának adatfolyamba történő kiírására (elmentésére egy bájtszekvenciába) és visszatöltésére
- Perzisztencia (archiválás későbbi felhasználásra), osztott OO rendszerek (távoli metódushívások) (marshalling – szerializáció, a codebase elmentésével)
- Lehetőségek: alapértelmezett protokoll, vagy annak módosítása, saját protokoll
- `ObjectInputStream`, `ObjectOutputStream`
- Kiírás

```
fouts = new FileOutputStream(filename);  
out = new ObjectOutputStream(fouts);  
out.writeObject(new MyObject());           //serialization  
out.close();
```

- Beolvasás

```
fis = new FileInputStream(filename);  
in = new ObjectInputStream(fis);  
time = (MyObject)in.readObject();           //live object  
                                           //exact replica  
in.close();
```

- Természetesen try-cath blokkon belül (`IOException`, `FileNotFoundException`, `NotSerializableException` (írás), `ClassNotFoundException` (beolvasás)).

- Az objektumoknak implementálniuk kell a Serializable interface-t (vagy az alaposztálytól örökölniük az implementációt).
- Az Object nem implementálja, tehát nem minden objektum szerializálható (de a legtöbb standard Java osztály – alaposztályok, listák, GUI komponensek – igen).
- Nem szerializálható objektumok pl.: thread, socket, stream stb. (de attól, hogy egy osztály tartalmaz pl. egy thread példányt, a többi része még lehet szerializálható → transient típusmódosító alkalmazása).

```
import java.io.Serializable;
import java.util.Date;
import java.util.Calendar;
public class PersistentTime implements Serializable {
    private Date time;
    public PersistentTime() {
        time = Calendar.getInstance().getTime();
    }
    public Date getTime(){
        return time;
    }
}
```

- Azokat az adattagokat, amelyeket nem lehet szerializálni, vagy nem szeretnénk, hogy részei legyenek az objektum perzisztens állapotának (nem akarjuk elmenteni) **transient** –nek nyilvánítjuk.
- ```
import java.io.Serializable;
public class PersistentAnimation implements Serializable, Runnable {
 transient private Thread animator;
 private int animationSpeed;
 public PersistentAnimation(int animationSpeed) {
 this.animationSpeed = animationSpeed;
 animator = new Thread(this);
 animator.start();
 }
 public void run(){
 while(true) {
 // do animation here
 }
 }
}
```

- Példa: az animáció esetében, ha elmentünk, majd beolvasunk egy PersistentAnimation példányt, a konstruktor nem kerül meghívásra (nem történik példányosítás), az objektum nem fog megfelelő módon viselkedni (a szál nem jön létre, nem indíthatjuk el).
- Ha külön metódusba tennénk a problémás részt, a felhasználónak tudnia kellene erről a metódusról.
- Jobb megoldás a protokoll módosítása, a következő metódusok segítségével:

```
private void writeObject(ObjectOutputStream out)
 throws IOException;

private void readObject(ObjectInputStream in)
 throws IOException, ClassNotFoundException;
```

- A metódusok első sorai:

```
out.defaultWriteObject();
in.defaultReadObject();
```

Nem implementáljuk a szerializálás mechanizmust, csak kiterjesztjük azt (hozzáadunk).

- ```
import java.io.Serializable;
public class PersistentAnimation implements Serializable, Runnable {
    transient private Thread animator;
    private int animationSpeed;
    public PersistentAnimation(int animationSpeed) {
        this.animationSpeed = animationSpeed;
        startAnimation();
    }
    public void run() {
        while(true) {
            // do animation here
        }
    }
    private void writeObject(ObjectOutputStream out) throws IOException {
        out.defaultWriteObject();
    }
    private void readObject(ObjectInputStream in)
        throws IOException, ClassNotFoundException {
        in.defaultReadObject();
        startAnimation();
    }
    private void startAnimation() {
        animator = new Thread(this);
        animator.start();
    }
}
```

- Amennyiben nem szeretnénk, hogy az osztályunk példányai serializálhatóak legyenek (bár az alaposztály implementálja az interfészt, és mi nem „unimplementálhatjuk”):

```
private void writeObject(ObjectOutputStream out) throws IOException {  
    throw new NotSerializableException("Not today!");  
}
```

```
private void readObject(ObjectInputStream in) throws IOException {  
    throw new NotSerializableException("Not today!");  
}
```

- Az Externalizable interface megvalósítása
- `public void writeExternal(ObjectOutput out) throws IOException;`
- `public void readExternal(ObjectInput in)
throws IOException, ClassNotFoundException;`
- Semmi nincs implementálva, a megvalósítás teljes egészében a mi feladatunk.
- A metódusok a `writeObject` és `readObject` metódushívások esetén automatikusan meghívásra kerülnek (hasonlóan az előző példákhoz).
- Példa: speciális fájlformátumoknak (pl. pdf) megfelelő Java objektumok szerializálása.

- Lementjük egy objektum állapotát, módosítjuk az osztályt, majd vissza akarjuk tölteni az elmentett objektumot → `InvalidClassException` (minden serializálható osztályhoz egy egyedi azonosító rendelődik hozzá, ha ez nem talál, kivételt kapunk).
- Ha például csak egy adattagot adtunk hozzá → szeretnénk, hogy ez ne így történjék, az illető adattag legyen inicializálva az alapértelmezett értékkel és történhessen meg a betöltés.
- Megoldás: az azonosító a `serialVersionUID` mezőben van tárolva → ennek értékét beállíthatjuk manuálisan (a JDK biztosít nekünk ehhez egy `serialver` nevű eszközt, ami az azonosítót automatikusan generálja, alapértelmezetten az objektum hash kódja alapján).
- Kompatibilis változtatások: pl. attribútum/metódus törlése/hozzáadása.
- Inkompatibilis változtatások: pl. hierarchia megváltoztatása, interfész implementálásának eltávolítása (pl. `Serializable`).
- A különböző (típusú) változtatások listája megtalálható a Java Serialization Specification –ben.

- Az ObjectOutputStream egy cache mechanizmust használ a kiírt objektumok esetében → ha kiírjuk az objektumot, majd megváltoztatjuk és újra kiírjuk, az új állapot nem lesz lementve.
- Példa:

```
ObjectOutputStream out = new ObjectOutputStream(...);
MyObject obj = new MyObject(); // must be Serializable
obj.setState(100);
out.writeObject(obj); // saves object with state = 100
obj.setState(200);
out.writeObject(obj); // does not save new object state
```
- Megoldás(ok):
 - Mindig zárjuk a streamet írás után, vagy
 - használjuk az ObjectOutputStream.reset() metódust (vigyázat: a metódus az összes tárolt referenciát felszabadítja, törli a cache-t).

- A SWING eszközkészlettel kapcsolatos feladatot (alakzatok kirajzolása SWING felületen) egészítsük ki mentési és betöltési lehetőséggel. A megfelelő menük segítségével a felhasználó kérheti egy adott konfiguráció (alakzat típusa, színe, mérete) elmentését, illetve betöltését. A cél- és forrásállományok kiválasztásában *JFileChooser* komponensek szolgáltatnak segítséget. A betöltés esetében az alakzat megjelenítésén kívül a komponensek állapotát is változtassuk.